

**A. ĐỌC - HIỂU****Ông già chép sử trong Viện Hàn lâm**

Đời Lê Thánh Tông có viên quan chép sử tên là Lê Nghĩa nổi tiếng cương trực. Một buổi chiều, có người từ trong cung tới Viện gặp ông.

- Tôi là nội quan hầu cận hoàng thượng. Người sai tôi đến Hàn lâm viện để mượn *Thực lục*.

- *Thực lục!* – Lê Nghĩa khẽ kêu lên. – Sách *Thực lục* là sách sử gia ghi chép các công việc vua làm hằng ngày, không ai được xem.

- Nhưng đây là lệnh vua.

Ông cắt ngang, giọng dứt khoát:

- Tôi là sử quan trong Viện Hàn lâm, không thể không giữ nghiêm quy định đã được ban hành, ông về lựa lời tâu với vua như thế.

Thấy vậy, viên nội quan đành rút lui.

Không ngờ hôm sau, đích thân vua Lê Thánh Tông vào Viện tìm gặp Lê Nghĩa.

- Hôm qua ta sai nội quan đến hỏi mượn sách, nhà ngươi từ chối nghĩa là thế nào?

Không để ông trình bày, nhà vua tiếp:

- Khá khen cho nhà ngươi biết giữ gìn phép nước. Nhưng ta chỉ muốn xem qua, không có ý định can thiệp vào công việc của sử thần thì có hề gì.

- Muôn tâu, thần tin yêu Hoàng thượng bao nhiêu thì càng phải giữ mình không một mảy may sai sót bấy nhiêu.

- Hừ... ta chỉ cốt xem lại những ghi chép hằng ngày của các sử gia để biết trước đây mình có lỗi gì và về sau còn sửa được.

Lê Nghĩa thấy vua chỉ vì chưa vượt qua được thói tò mò nên mới nài thêm đó thôi. Ông dịu dàng tâu:

- Nếu bệ hạ quyết xem thì xin cho thần được ghi một câu: "*Ngày... tháng... năm..., đức vua vào Hàn lâm viện đòi Lê Nghĩa cho xem Thực lục. Sử quan họ Lê quyết một lòng bảo vệ phép nước nhưng không được đành phải tuân theo.*".

Lê Thánh Tông lâm vào tình thế tiến thoái lưỡng nan, nhìn viên sử quan già nua mà vừa yêu vừa ghét.

(Theo 65 truyện ngắn hay dành cho thiếu nhi)

- *sử gia, sử quan, sử thần*: Người được nhà vua giao nhiệm vụ chép sử.

- *Thực lục*: Lịch sử của một triều đại, do chính sử gia của triều đại đó ghi lại.

**Khoanh vào chữ cái trước câu trả lời đúng hoặc làm theo yêu cầu:**

**Câu 1.** Theo lời Lê Nghĩa, sách Thực lục được sử gia dùng để ghi chép những gì?

- A. Những người vua gặp hàng ngày.
- B. Các công việc sử quan làm hằng ngày.
- C. Các công việc vua làm hằng ngày.
- D. Các quy định được ban hành.

**Câu 2.** Vì sao Lê Nghĩa không cho nội quan mượn sách Thực lục?

- A. Vì không tin tưởng nội quan.
- B. Vì quy định không cho phép.
- C. Vì ngại sách bị thất lạc.
- D. Vì sợ nhà vua trách mắng.

**Câu 3.** Nhà vua giải thích thế nào về việc mình muốn mượn Thực lục?

- A. Để chứng minh mình không can thiệp vào công việc của sử quan.
- B. Để biết trước đây mình có lỗi gì và về sau còn sửa được.
- C. Để nhắc nhở sử quan giữ nguyên phép nước.
- D. Để thoả mãn trí tò mò của cá nhân.

**Câu 4.** Hành động ngăn cản nhà vua của Lê Nghĩa giúp em hiểu ông là người thế nào?

- A. Là người thẳng thắn, bảo vệ lẽ phải bằng mọi giá.
- B. Là người tin yêu và một lòng phụng sự nhà vua.
- C. Là người biết giữ gìn phép nước một cách khéo léo.
- D. Là người luôn tuân theo mệnh lệnh của nhà vua.

**Câu 5.** Theo em, chủ đề của câu chuyện là gì?

- A. Khen ngợi cách hành xử vừa cương quyết vừa khéo léo của sử quan Lê Nghĩa.
- B. Ca ngợi nhà vua anh minh, luôn quan tâm tới công việc của sử quan.

C. Phê phán sử quan Lê Nghĩa quá cứng nhắc trong việc bảo vệ phép nước.

D. Ca ngợi sử quan Lê Nghĩa biết tuân theo mệnh lệnh của nhà vua.

**Câu 6.** Tìm một số thành ngữ, tục ngữ ca ngợi đức tính ngay thẳng của con người.

.....

.....

**Câu 7.** Gạch chân dưới từ không đồng nghĩa với những từ còn lại trong mỗi dãy từ:

a. lạnh giá, lạnh lẽo, lạnh buốt, lạnh nhạt

b. đấu tranh, chiến đấu, đấu khẩu, tranh đấu

c. chăm chỉ, chịu khó, cần thiết, cần cù

d. làng xóm, làng mạc, làng nhàng, làng quê

**Câu 8.** Điền cách viết tên người, tên địa lí nước ngoài phù hợp để hoàn thành câu.

a. Thủ đô của Việt Nam là ..... (Hà nội/ Hà-Nội/ Hà Nội)

b. .... có diện tích rất lớn nhưng là đất nước thưa dân nhất trên thế giới. (Mông Cổ/ Mông-cỏ/ Mông-Cỏ)

**Câu 9.** Viết tiếp về câu để hoàn chỉnh các câu ghép dưới đây.

a. Mèo là con vật hiền lành, vì thế .....

.....

b. Vào các buổi sáng, bố mẹ đi làm còn .....

.....

## B. KIỂM TRA VIẾT

Em viết đoạn văn nêu ý kiến tán thành việc thành lập đội văn nghệ lớp em.

## HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

**A. ĐỌC - HIỂU**

**Câu 1.** Theo lời Lê Nghĩa, sách Thực lục được sử gia dùng để ghi chép những gì?

- A. Những người vua gặp hàng ngày.
- B. Các công việc sử quan làm hằng ngày.
- C. Các công việc vua làm hằng ngày.
- D. Các quy định được ban hành.

**Phương pháp giải:**

Em đọc đoạn đầu để chọn đáp án đúng.

**Lời giải chi tiết:**

Theo lời Lê Nghĩa, sách Thực lục được sử gia dùng để ghi chép các công việc vua làm hằng ngày.

**Đáp án C.**

**Câu 2.** Vì sao Lê Nghĩa không cho nội quan mượn sách Thực lục?

- A. Vì không tin tưởng nội quan.
- B. Vì quy định không cho phép.
- C. Vì ngại sách bị thất lạc.
- D. Vì sợ nhà vua trách mắng.

**Phương pháp giải:**

Em đọc đoạn đầu để chọn đáp án đúng.

**Lời giải chi tiết:**

Lê Nghĩa không cho nội quan mượn sách Thực lục vì quy định không cho phép.

**Đáp án B.**

**Câu 3.** Nhà vua giải thích thế nào về việc mình muốn mượn Thực lục?

- A. Để chứng minh mình không can thiệp vào công việc của sử quan.
- B. Để biết trước đây mình có lỗi gì và về sau còn sửa được.
- C. Để nhắc nhở sử quan giữ nguyên phép nước.

D. Để thoả mãn trí tò mò của cá nhân.

**Phương pháp giải:**

Em đọc đoạn hội thoại giữa nhà vua và quan Lê Nghĩa để chọn đáp án đúng.

**Lời giải chi tiết:**

Nhà vua muốn mượn Thực lục để biết trước đây mình có lỗi gì và về sau còn sửa được.

**Đáp án B.**

**Câu 4.** Hành động ngăn cản nhà vua của Lê Nghĩa giúp em hiểu ông là người thế nào?

- A. Là người thẳng thắn, bảo vệ lẽ phải bằng mọi giá.
- B. Là người tin yêu và một lòng phụng sự nhà vua.
- C. Là người biết giữ gìn phép nước một cách khéo léo.
- D. Là người luôn tuân theo mệnh lệnh của nhà vua.

**Phương pháp giải:**

Em dựa vào lí do ngăn cản nhà vua của Lê Nghĩa để chọn đáp án đúng.

**Lời giải chi tiết:**

Hành động ngăn cản nhà vua của Lê Nghĩa giúp em hiểu ông người biết giữ gìn phép nước một cách khéo léo.

**Đáp án C.**

**Câu 5.** Theo em, chủ đề của câu chuyện là gì?

- A. Khen ngợi cách hành xử vừa cương quyết vừa khéo léo của sử quan Lê Nghĩa.
- B. Ca ngợi nhà vua anh minh, luôn quan tâm tới công việc của sử quan.
- C. Phê phán sử quan Lê Nghĩa quá cứng nhắc trong việc bảo vệ phép nước.
- D. Ca ngợi sử quan Lê Nghĩa biết tuân theo mệnh lệnh của nhà vua.

**Phương pháp giải:**

Em dựa vào cách ứng xử của quan Lê Nghĩa để chọn đáp án đúng.

**Lời giải chi tiết:**

Theo em, câu chuyện trên khen ngợi cách hành xử vừa cương quyết vừa khéo léo của sử quan Lê Nghĩa.

**Đáp án A.**

**Câu 6.** Tìm một số thành ngữ, tục ngữ ca ngợi đức tính ngay thẳng của con người.

**Phương pháp giải:**

Em nhớ lại thành ngữ, tục ngữ ca ngợi đức tính ngay thẳng của con người mà em biết.

**Lời giải chi tiết:**

Một số thành ngữ, tục ngữ ca ngợi đức tính ngay thẳng của con người:

- Cây ngay không sợ chết đứng.

- Ăn ngay nói thật.

- Những người tính nết thật thà,

Đi đâu cũng được người ta tin dùng.

**Câu 7.** Gạch chân dưới từ không đồng nghĩa với những từ còn lại trong mỗi dãy từ:

a. lạnh giá, lạnh lẽo, lạnh buốt, lạnh nhạt

b. đấu tranh, chiến đấu, đấu khẩu, tranh đấu

c. chăm chỉ, chịu khó, cần thiết, cần cù

d. làng xóm, làng mạc, làng nhàng, làng quê

**Phương pháp giải:**

Em xác định nghĩa chung của từng dãy để phát hiện từ không đồng nghĩa.

**Lời giải chi tiết:**

a. lạnh giá, lạnh lẽo, lạnh buốt, **lạnh nhạt**

b. đấu tranh, chiến đấu, **đấu khẩu**, tranh đấu

c. chăm chỉ, chịu khó, **cần thiết**, cần cù

d. làng xóm, làng mạc, **làng nhàng**, làng quê

**Câu 8.** Điền cách viết tên người, tên địa lí nước ngoài phù hợp để hoàn thành câu.

a. Thủ đô của Việt Nam là ..... (Hà nội/ Hà-Nội/ Hà Nội)

b. .... có diện tích rất lớn nhưng là đất nước thưa dân nhất trên thế giới. (Mông Cổ/ Mông-cô/ Mông-Cô)

**Phương pháp giải:**



Em nhớ lại quy tắc viết tên người, địa lí nước ngoài.

**Lời giải chi tiết:**

a. Thủ đô của Việt Nam là **Hà Nội**.

b. **Mông Cổ** có diện tích rất lớn nhưng là đất nước thưa dân nhất trên thế giới.

**Câu 9.** Viết tiếp về câu để hoàn chỉnh các câu ghép dưới đây.

a. Mèo là con vật hiền lành, vì thế .....

b. Vào các buổi sáng, bố mẹ đi làm còn .....

**Phương pháp giải:**

Em dựa vào nội dung về câu đã cho để viết tiếp về câu thích hợp.

**Lời giải chi tiết:**

a. Mèo là con vật hiền lành, vì thế ai cũng yêu quý mèo.

b. Vào các buổi sáng, bố mẹ đi làm còn em đến trường bằng xe đạp.

**B. KIỂM TRA VIẾT**

Em viết đoạn văn nêu ý kiến tán thành việc thành lập đội văn nghệ lớp em.

**Phương pháp giải:**

Em xác định các ý của đoạn văn:

- Em xác định sự việc em muốn nêu ý kiến tán thành.
- Nêu những lí do khiến em tán thành sự việc (đưa dẫn chứng để chứng minh ý kiến của mình là đúng).
- Khẳng định lại ý kiến tán thành của mình, có thể bày tỏ tình cảm, cảm xúc hoặc mong muốn đối với sự việc nêu ý kiến.

**Lời giải chi tiết:**

Bài tham khảo :

Tôi rất ủng hộ ý tưởng thành lập đội văn nghệ theo đề xuất của cô giáo chủ nhiệm và ban cán sự lớp. Hiện nay, lớp mình chưa có đội văn nghệ, mà trong năm học thì có rất nhiều hoạt động cần hưởng ứng như: tham gia văn nghệ trong lễ khai giảng, chào mừng ngày Nhà giáo Việt Nam, ngày thành lập Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh,... Hơn nữa, tôi nhận thấy lớp mình có khá nhiều bạn có năng khiếu, đủ điều kiện để tham gia đội văn nghệ. Về hát đơn ca, có bạn Thanh, bạn Vinh; về múa có các bạn Kim Oanh, Tố Uyên, Linh Chi,..., về đánh đàn pi-a-nô có bạn Dũng và còn nhiều bạn khác có thể nhảy dân vũ. Nếu tập hợp được các bạn ấy

trong một đội thì thể mạnh của mỗi bạn sẽ được tăng lên rất nhiều. Cá nhân một số bạn có thể đơn ca, độc tấu hoặc các bạn có thể cùng nhau tham gia các tiết mục hát, múa, nhảy,... Trường học không chỉ là nơi chúng ta học kiến thức mà còn là nơi để mỗi bạn được phát triển năng lực của mình về văn nghệ, thể thao, tin học, ngoại ngữ,... Vì vậy, việc thành lập đội văn nghệ sẽ giúp cho các phong trào của lớp vững mạnh hơn. Chúng ta không chỉ chinh phục đỉnh cao tri thức mà còn có thể tỏa sáng trong các hoạt động tập thể hào hứng và sôi động